

Halvårsrapport for 1. halvår 2018

cvr.nr. 54 78 73 16

Indholdsfortegnelse

Side	2	Oplysninger om sparekassen
Side	3	Ledespåtegning
Side	4	Ledelsesberetning
Side	12	Hoved- og nøgletal
Side	13	Resultat- og totalindkomstopgørelse
Side	14	Balance pr. 30.06.2018
Side	16	Egenkapitalopgørelse pr. 30.06.2018
Side	16	Kapitalforhold
Side	17	Noter

Oplysninger om Sparekassen

Hovedkontor:

Navn: Rise Flemløse Sparekasse
Binavne: Rise Spare- og Lånekasse og Flemløse Sparekasse
Adresse: St. Rise Landevej 10, 5970 Ærøskøbing
CVR-nr: 54 78 73 16
Registreringsnr.: 0847
Hjemstedskommune: Ærø
Telefon nr. 6252 1408
Hjemmeside: www.sparekassen.dk
E-mail: post@sparekassen.dk

Svendborg Afdeling:

Adresse: Faaborgvej 64, 5700 Svendborg
Telefon nr. 6220 0000

Flemløse Afdeling

Adresse: Kirkebjergvej 13, 5620 Glamsbjerg
Telefon nr. 6472 1658

Søby, pengeautomat

Adresse: Havnevejen 1, 5985 Søby

Bestyrelse

Gårdejer Leif Juul Sørensen (formand)
Leder Ole Kjær Jensen (næstformand)
Direktør Henning Hürdum
Teknisk konsulent Henrik Buur
Restauratør Pia Fuglsang
Servicechef Hanne Herzog
Rådgiver Ole Jørgensen (medarbejdervalgt)
Personalekonsulent Anne J. Nielsen
Gårdejer Rasmus P. Rasmussen
Direktør Niels Riis

Revisionsudvalg

Direktør Henning Hürdum (formand)
Leder Ole Kjær Jensen
Personalekonsulent Anne J. Nielsen

Direktion

Sparekassedirektør Bjarne V. Nielsen

Revision

Deloitte
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Weidekampsgade 6
2300 København S

Oversigt over medlemmer af repræsentantskabet og personalet kan ses på vores hjemmeside

Ledelsespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har dags dato behandlet og godkendt halvårsrapporten for 1. halvår 2018 for Rise Flemløse Sparekasse.

Halvårsrapporten og ledelsesberetningen er aflagt i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed, herunder Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.

Det er vores opfattelse, at halvårsregnskabet giver et retvisende billede af Sparekasses aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 30. juni 2018 samt af resultatet af Sparekasses aktiviteter for regnskabsperioden 1. januar - 30. juni 2018.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for udviklingen i Sparekassens aktiviteter og økonomiske forhold, samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som Sparekassen står overfor.

Halvårsrapporten har ikke været underlagt revision eller review.

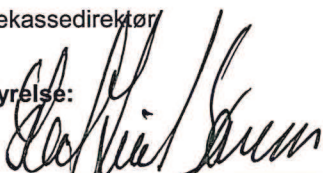
Rise, den 20. august 2018.

Direktion

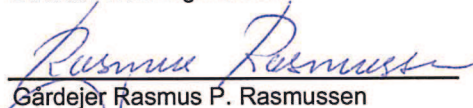
Bjarne V. Nielsen
Sparekassedirektør

Bestyrelse:

Gårdejer Leif Juul Sørensen
Formand

Direktør Henning Hürdum

Gårdejer Rasmus P. Rasmussen

Restauratør Pia Fuglsang

Direktør Niels Riis

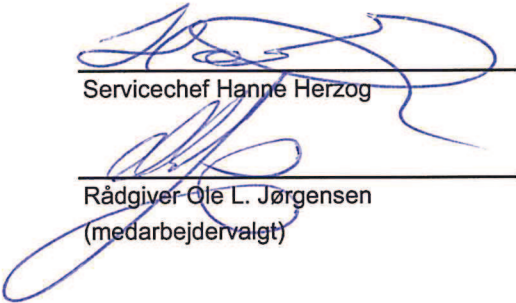
Leder Ole Kjær Jensen
Næstformand

Personalekonsulent Anne J. Nielsen

Teknisk konsulent Henrik Buur

Servicechef Hanne Herzog

Rådgiver Ole L. Jørgensen
(medarbejdervalgt)

Ledelsesberetning

Halvårsresultatet i Rise Flemløse Sparekasse blev et overskud før skat på tkr. 5.225 og et overskud på tkr. 4.024 efter skat. Resultatet betragtes af sparekassens bestyrelse og direktion som værende tilfredsstillende med baggrund i de aktuelle markedsforhold og den vækst, som sparekassen har haft igennem de seneste år.

Ser vi på sparekassens drift i 1. halvår, så ligger "maskinafkastet" (resultat før skat, kursreguleringer og nedskrivninger) på et tilfredsstillende og acceptabelt niveau. Det stabile "maskinafkast" skyldes at Sparekassens kundeportefølje er vokset støt igennem de seneste mange år. Samtidig har vores nye og eksisterende kunder gjort flere og flere forretninger med os. Nærværende halvårsrapport er påvirket af fusionen med Flemløse Sparekasse, da 1. halvår 2017 alene havde 2. kvartals drift med fra Flemløse Sparekasse. I 1. halvår 2018 er halvårsrapporten udarbejdet med fuld drift i begge kvartaler 2018 for den samlede Sparekasse.

Sparekassens nettorente- og gebyrindtægter er i forhold til 1. halvår 2017, steget med 13,9 % eller tkr. 3.201, og udgør i alt tkr. 26.270 for 1. halvår 2018.

Nettorenteindtægterne er steget med 11,0 % svarende til tkr. 1.529 i forhold til 1. halvår 2017. Stigningen kan bl.a. henføres til, at vi i starten af halvåret har haft et større udlånstræk end i de seneste måneder. Kundernes økonomi udvikler sig ganske fornuftig, hvilket medfører at der p.t. afvikles rigtig meget på engagementerne i Sparekassen. Samtidig har det lave renteniveau på kreditforeningslån medført, at kunderne har optaget yderligere kreditforeningslån, som bl.a. er benyttet til afvikling af lån i Sparekassen. Renteindtægter på udlån er stigende og samtidig har vi købt flere obligationer, hvilket har øget renteindtægterne. Modsat har vi betalt ca. tkr. 223 i negativ rente til Danmarks Nationalbank og de kreditinstitutter, hvor vi har vores løbende likviditet placeret. Rent forretningsmæssigt skal vi have stigende nettorenteindtægter, for at kunne fortsætte vores positive udvikling.

Gebyr- og provisionsindtægterne er steget med 11,8 % svarende til tkr. 1.135 i forhold til 1. halvår 2017. Stigningen kan henføres til fusionen med Flemløse Sparekasse, et øget fokus på at skabe indtægter sammen med vores samarbejdspartnere samt en pæn tilgang af kunder. De seneste års kundetilgang medfører, at der dagligt laves flere og flere forretninger. Gebyr- og provisionsindtægterne er dog påvirket negativt af implementering af MIFID II, som har medført reducerede indtægter fra nogle af vores samarbejdspartnere. Modsat har stigende puljeindlån medført større indtægter.

Udgifterne til personale og administration er steget med 22,7 % eller tkr. 3.511 og udgør i alt tkr. 19.418. Ser vi på posterne hver for sig, så stiger personaleudgifterne med 20,6 %, lønninger og vederlag til bestyrelse og direktion er faldet 26,6 % og de øvrige administrationsudgifter er øget med 37,5 %.

Der er 37 ansatte i Rise Flemløse Sparekasse. Det gennemsnitlige antal ansatte omregnet til heltidsansatte udgør 31,9, hvilket er en stigning på 5,5 siden 1. halvår 2017. Forøgelsen svarer til 20,9 %.

Omkostningsstigningen kan henføres til, at vi har haft fuld drift i begge kvartaler i forbindelse med den gennemførte fusion. Samtidig har vi haft en markant stigning i omkostninger til de administrative funktioner, ligesom der er investeret i nye it-systemer m.v. Endvidere har den tekniske nedlukning af Flemløse Sparekasse kostet flere ressourcer m.v.

Vi uddeler årligt pæne beløb til gode formål i hele vores markedsområde. I forbindelse med gaveuddelingen i foråret er lokale foreninger m.v. blevet tildelt kr. 300.000 til specifikke aktiviteter / projekter. Disse aktiviteter er til stor støtte for lokalsamfundene og danner samtidig grobund for vores fremtidige forretningsmæssige udvikling. Sparekassen deltager ligeledes gerne i løbende sponsorater efter princippet "noget for noget", dvs. at begge parter skal have noget ud af sponsoratet. De mange foreninger på Ærø og i det Sydfynske har i løbet af året fået gavn af Sparekassens mange sponsorater til mange forskellige gøremål.

Ledelsesberetning

Kursreguleringerne udviser i 1. halvår 2018 en samlet kursgevinst på tkr. 637 mod positive kursreguleringer på 2,2 mio. kr. i 1. halvår 2017. Kursreguleringerne fordeler sig med negative reguleringer på tkr. 1.273 på obligationer, positive kursreguleringer på tkr. 1.763 på aktier og positive kursreguleringer på tkr. 147 på valuta. Sparekassen fortsætter den forsigtige fondspolitik med en lav varighed på vores store obligationsportefølje.

Der er i halvårsrapporten for år 2018 udgiftsført nedskrivninger for et beløb på tkr. 1.669, hvilket er et fald på tkr. 561 set i forhold til halvårsrapporten for 2017. Niveauet for nedskrivningerne betragtes af direktionen og bestyrelsen som værende acceptabelt. Dette skal bl.a. ses med baggrund i den økonomiske udvikling, som samfundet p.t. er inde i. Der er tegn på, at boligmarkedet uden for storbyerne også er kommet ind i en periode, hvor priserne er svagt stigende. Det er positivt for udviklingen i vores markedsområder, når priserne er svagt stigende. Dette medfører større optimisme med deraf øget omsættelighed og kortere liggetider. Sparekassen har mærket stigende interesse for bolighandler i løbet af de seneste kvartaler.

De samlede nedskrivninger og hensættelser i sparekassen – korrektivkontoen - er på 33,8 mio. kr. Dette er fordelt med 27,2 mio. kr. på individuelle engagementer og 6,6 mio. kr. på statistiske nedskrivninger og hensættelser. De driftsmæssige nedskrivninger i regnskabet for 1. halvår 2018 andrager samlet en udgift på tkr. 1.669.

Generelt set er boniteten i Sparekassens kundemasse god. Vi har en rigtig god kundefordeling med en overvægt af privatkunder. På erhvervssiden har vi ingen brancher, som er overvægtet. Vi har således mange små og mellemstore eksponeringer, som har en rigtig god fordeling. På sigt kunne vi godt ønske os en lidt større erhvervsandel. Vi skal dog hele tiden huske på, at tabrisiciene alt andet lige er større jo større eksponeringer, vi tager ind i Sparekassen. Tendensen med, at der er flere og flere, der flytter fra de små samfund og ind til de større byer, vil også påvirke Sparekassens udvikling de kommende år. Kommer vi ind i en længere periode med stagnerende huspriser, svært omsættelige ejendomme og stigende arbejdsløshed, vil dette alt andet lige øge vores nedskrivninger. Sparekassen er generelt set et spejlbillede af, hvordan det går økonomisk i samfundet.

På kundesiden har udviklingen på Ærø igen i år udvist en stigende trend og i år som den afdeling i Sparekassen, der netto har fået tilført flest kunder i første halvår 2018. Kundeporteføljen er øget med et tilfredsstillende antal gode og solide kunder og overstiger 4.650. Dette medfører en fornuftig udvikling i langt de fleste forretningsområder. Mange ærøboere ønsker at blive kunde i Ærø's eneste lokale pengeinstitut.

Ser vi på Svendborg afdelingen, så fortsætter den positive udvikling i antallet af gode og solide kundeforhold. Vores nye domicil i Svendborg har øget vores kendskabsgrad i Svendborg og på Sydfyn. Afdelingen får dagligt flere nye kundehenvendelser fra private familier og mindre virksomheder, som ønsker at blive kunder hos os. Vi har p.t. rundet 2.375 kunder. Afdelingens indtjening har igennem de seneste år bidraget pænt positivt til sparekassens samlede indtjening. Vi ser frem til fortsat at udbrede kendskabet til Rise Flemløse Sparekasse, således at vi kan betjene endnu flere Svendborgensere og borgere på Sydfyn som det pengeinstitut, der leverer individuelle løsninger til de enkelte familier og til mindre erhvervs kunder.

I Flemløse afdeling er der i løbet af året brugt rigtig mange ressourcer på at få fusionen helt på plads. I forbindelse med fusionen blev det besluttet, at afdelingen skal udvikles på lige fod med afdelingerne i både Rise og Svendborg. Derfor igangsættes der en omfattende renovering af filialen i Flemløse. Kundegrundlaget for en positiv udvikling er til stede i markedsområdet, så vi iværksætter i løbet af efteråret øget fokus på udvikling i afdelingen og i markedsområdet, som helhed. Denne udvikling vil på sigt medføre, at vi får udbredt kendskabet til Flemløse filialen, så vi kan rådgive endnu flere borgere i den sydvestfynske del af markedsområdet. Afdelingen får løbende nye henvendelser fra potentielle kunder, som ønsker at blive rådgivet, hvilket ofte ender med et nyt kundeforhold. Mange henvender sig i forbindelse med bolighandler og investeringsrådgivning.

Ledelsesberetning

Forretningsomfanget

Balancen er steget med 106,6 mio. kr. til i alt 1.137,1 mio. kr. ultimo 1. halvår 2018. Stigningen i indlånet incl. puljeindlån andrager 105,5 mio. kr. ultimo 1. halvår 2018. Stigningen i indlånet kan primært henføres til, at vores privatkunder generelt set har en rigtig fornuftig økonomi, samtidig med at kunderne har foretaget pæne indskud på puljeordninger. Stigningen fordeles med 76,7 mio. kr. i kundeindlån og 29,8 mio. i indlån i puljeordninger. Det samlede indlån udgør i alt 980,5 mio. kr. ultimo 1. halvår 2018. Stigningen i indlånet andrager samlet 12,1 %. Rise Flemløse Sparekasse har således et meget stort indlånsoverskud på 481,4 mio. kr. pr. 1. halvår 2018

Udlånet er faldet med 34,3 mio. kr. til i alt 382,7 mio. kr. ultimo 1. halvår 2018. Faldet i kundeudlånet andrager således 8,2 %. Faldet kan primært henføres til kundernes forbedrede økonomiske situation og dermed deres store afviklingsevne. Sammenholdes dette med at Sparekassen igennem de sidste mange år har rådgivet kunderne til at afvikle mest muligt på den dyrest forrentede gæld (hvad der er godt for kunden, er godt for sparekassen på lang sigt) gør at sparekassen har et meget stort tilbageløb af udlån. Vi skal således låne rigtig mange penge ud for bare at holde udlånet status quo. Vi kunne derfor godt tænke os, at få udlånet øget på kontrolleret vis til gode og solide projekter. Vi ønsker dog ikke at gentage fortidens fejl, hvor der i sektoren blev konkurreret rigtig ufornuftigt hårdt på både pris og ikke mindst risiko (sikkerhedsstilling). Vi arbejder på at have et fornuftigt og driftssikkert forhold mellem pris og risiko.

Fondsbeholdningen er øget med 52,7 mio. kr. ultimo 1 halvår 2018 til i alt at udgøre 399,3 mio. kr. Obligationsbeholdningen er forøget med 48,2 mio. kr. og aktierne er øget med 4,5 mio. kr. Af aktiebeholdningen udgør 33,5 mio. kr. sektoraktier og 6,2 mio. kr. børsnoterede aktier.

Garantier m.v. er i 1. halvår 2018 steget med 26,8 mio. kr. og andrager ultimo 1. halvår 2018 i alt 198,2 mio. kr. Stigningen i garantimassen andrager 15,7 %. Den store stigning skal ses i relation til at antallet af tabsgarantier stillet over både Totalkredit og DLR-kredit løbende stiger. Vi stiller garantier i forbindelse med kunders optagelse af lån i de nævnte kreditforeninger. Over tid vil vi se en kontinuerlig stigning i antallet af tabsgarantier, alt efter hvor mange Totalkreditlån og DLR-kredit lån vi formidler.

Kapitalforhold

Egenkapitalen er steget med 7,0 % eller 8,4 mio. kr. til i alt 128,0 mio. kr. ved halvåret 2018. En egenkapital af denne størrelse er medvirkende til, at vi har kunnet disponere langsigtet. Baggrunden for stigningen kan bl.a. henføres til det gode årsresultat for 2017, samt at kunderne har øget deres indskud af garantkapital med 4,8 mio. kr. siden 1. halvår 2017 til i alt 44,0 mio. kr. ultimo 1. halvår 2018, hvilket er en stigning på 12,4 %. Vi er således meget tilfredse med den store lokale opbakning, som Sparekassen får i hele vores markedsområde. Det er vigtigt for Sparekassens fremtidige udviklingsmuligheder, at der til stadighed indskydes garantkapital, samt at der præsteres pæne resultater. Det er med til at sikre vores fremtidige eksistens. Garanterne fik tidligere på året udbetalt en rente på garantkapitalen på 3,10 %. Vi er meget taknemmelige og utrolig glade for den meget store lokale opbakning, som vores kunder har udvist Sparekassen igennem de seneste mange år.

Kapitalbehov

Med baggrund i Finanstilsynets vejledning om kapitalbehov, benyttes den såkaldte 8+ metode, hvor der afsættes yderligere kapital på alle de områder, hvor sparekassen har særlige risici.

Måling af udlån og opgørelse af kapitalbehov er baseret på de nugældende regler (8+ modellen) og tager således ikke højde for kommende ændringer i regler og praksis. Såfremt der sker væsentlige ændringer i regler eller praksis, vil det ændre de forudsætninger, der er lagt til grund for aflæggelse af halvårsrapporten, herunder forventninger til det kommende år.

Ledelsesberetning

Kapitalgrundlag, solvens og risikostyring

Rise Flemløse Sparekasse skal i henhold til lovgivningen have et kapitalgrundlag, der understøtter vores risikoprofil. Ledelsen har valgt at opgøre kredit- og markedsrisikoen efter standardmetoden og operationel risiko efter basisindikatormetoden. Det er fortsat ledelsens vurdering, at der ikke p.t. er behov for at anvende mere avancerede metoder til opgørelsen af kapitalen.

I henhold til lov om finansiel virksomhed skal bestyrelsen og direktionen sikre, at Sparekassen har et tilstrækkeligt kapitalgrundlag, hvilket er den kapital, der efter ledelsens vurdering, som minimum skal til for at dække alle væsentlige risici.

Med indførelsen af ændrede regler til kapital i pengeinstitutter pr. 1. januar 2014 samt indførelsen af de nye NEP-krav, er der sket en skærpelse af kravet til egenkapital. De ændrede kapitalregler skal være indfaset ultimo 2019, mens NEP-kravene skal være fuldt opfyldte 1. januar 2023. NEP-kravet har som formål at sikre, at det enkelte pengeinstitut har tilstrækkelig nedskrivningsegne passiver (NEP) til, at der kan gennemføres en smidig restrukturering eller afvikling af pengeinstituttet, hvis det bliver nødlidende, uden involvering af statslige midler, og uden at afviklingen får væsentlig negativ effekt på den finansielle stabilitet

NEP-kravet er et udtryk for, hvor stor en polstring – målt i forhold til de risikovægtede eksponeringer – et pengeinstitut skal have. For pengeinstitutter med en balance på mindre end 3 mia. Euro fastsætter Finanstilsynet NEP-tillægget i intervallet 3,5 – 6 % med et gennemsnit på 4,7 %.

Finanstilsynet har i december 2017 fastsat Sparekassens foreløbige NEP-tillæg til 3,6 %, på basis af de risikovægtede eksponeringer pr. 30.06.17. Det foreløbige NEP-tillæg ligger under gennemsnittet på 4,7 %.

I 2018 kan påvirkningen af den gradvise indfasning i hovedtræk henføres til følgende forhold:

- Krav til den egentlige kernekapital på 4,5 %
- Pr. 1. januar 2019 vil kapitalbevaringsbufferen være fuld indfaset med 2,5 %.

Det Systemiske Risikoråd har i december 2017 henstillet til, at den kontracykliske kapitalbuffer aktiveres med 0,5 % fra 31.03.19. Såfremt der ikke sker de store ændringer i risikooopbygningen, forventer Det Systemiske Risikoråd at henstille, at der aktiveres yderligere forøgelse af den kontracykliske kapitalbuffer med yderligere 0,5 % inden for det kommende år.

Opgørelsen af kapitalbehovet er baseret på bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og kapitalbehov og på Finanstilsynets vejledning herom. Sparekassen har på baggrund af det beregnede kapitalkrav, før ovennævnte ændringer, opgjort en overdækning på 56.605 tkr., som udgør forskellen mellem det nuværende kapitalkrav (solvensbehov) og den faktiske kapital (kapitalprocent). Sparekassen har opgjort kapitalbehovet efter en 8+ tilgang svarende til Finanstilsynets vejledning.

Sparekassens kapitalprocent (solvensprocent) er steget fra 17,9 pr. 1. halvår 2017 til 19,5 ultimo 1. halvår 2018. Vi har ikke indregnet periodens overskud i vores kapitalgrundlag. Lovens minimumskrav er på 8 %. Der er efterstillede kapitalindskud på 10,25 mio. kr., hvoraf 10 mio. kr. kan medregnes i kapitalgrundlaget. Sparekassens beregnede kapitalbehov andrager pr. 1. halvår 2018 9,8 %. Dette medfører, at Sparekassen har en "friværdi" i kapitalprocenten på 9,7 %-point. Overdækningen efter fradrag af kapitalbevaringsbufferen på 1,9 % udgør 7,8 %-point. En friværdi af denne størrelse ligger over Sparekassens langsigtede målsætning.

Ledelsesberetning

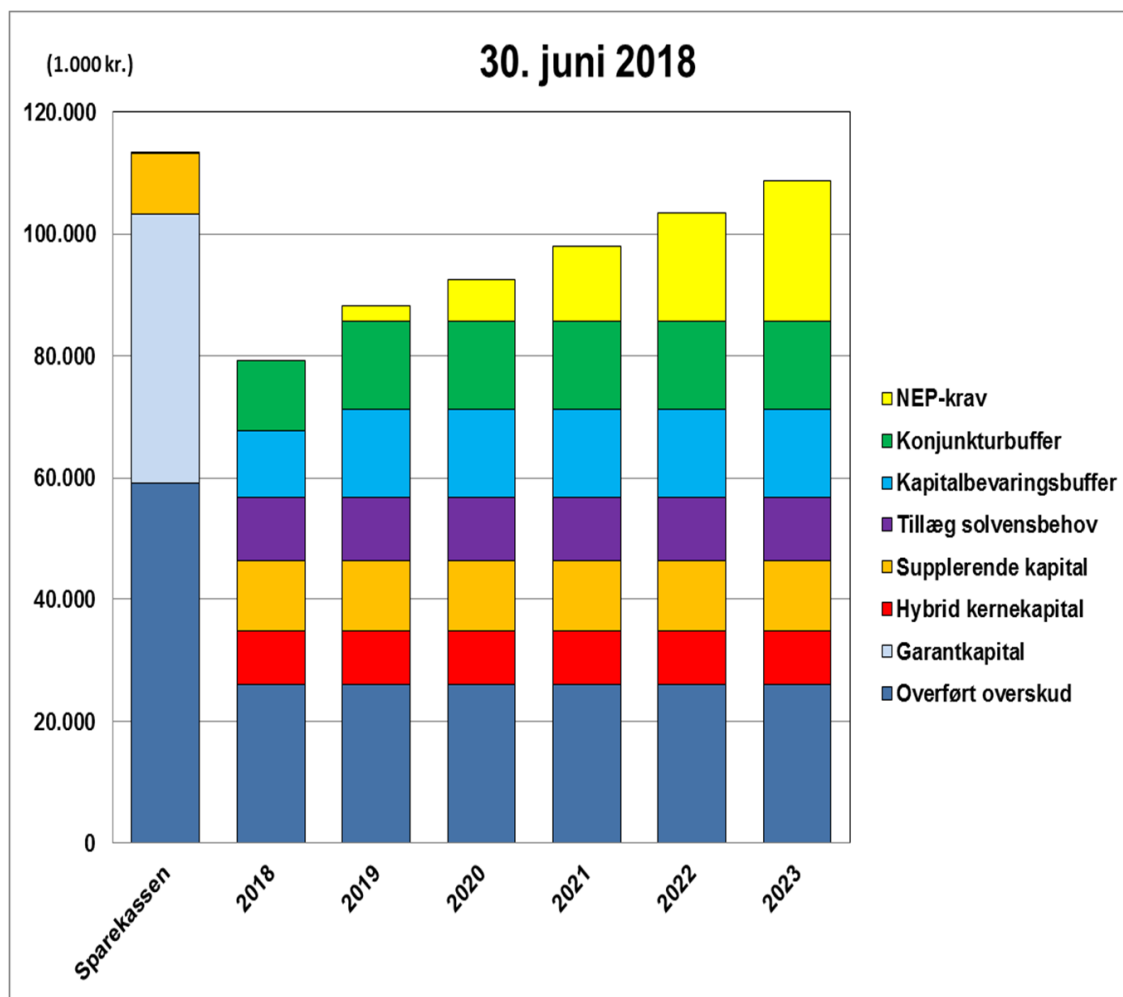
Den egentlige kernekapitalprocent er steget fra 16,9 pr. 1. halvår 2017 til 17,8 pr. 1. halvår 2018. Vores kernekapitalsprocent, en kapitalmæssig overdækning, samt vores gode likviditet er med til at sikre Sparekassen mod dårlige konjunkturer og økonomisk uvejr.

Det er ledelsens vurdering, at kapitalen er tilstrækkelig til at dække den risiko, der er forbundet med Sparekassens aktiviteter.

Væsentlige uforudsete ændringer i vejledning om tilstrækkelig kapitalgrundlag eller i Finanstilsynets fortolkning eller praksis for vurdering af det nødvendige kapitalbehov kan medføre, at Sparekassens kapitalmæssige overdækning mindskes, og det kan ikke afvises, at en sådan ændring kan være væsentlig. Ligeledes kan nedadgående konjunkturer og væsentlige uforudsete begivenheder hos kunder påvirke Sparekassens kapitalbehov væsentligt.

Med udgangspunkt i Sparekassens kapitalforhold pr. 30. juni 2018 har vi udarbejdet kapitalplaner, som viser, at vi ville kunne genere en stigning i kernekapitalen, der gør, at vi vil kunne leve op til de nye og meget skrappe krav frem til 2023 (se figur på side 8). Det forudsætter, at vi fortsat har en fornuftig indtjening, samt at garanterne til stadighed bakker op om Sparekassen ved løbende at øge deres antal af garantbeviser.

Sparekassen vil over de kommende år arbejde på en yderligere styrkelse af kapitalen.

Ledelsesberetning

Tilsynsdiamanten

Rise Flemløse Sparekasses bestyrelse og direktion følger den månedlig udvikling i tilsynsdiamantens pejlemærker. Generelt set er vi meget tilfredse med formen af vores tilsynsdiamant igennem de senere år. Vi vil til stadighed arbejde med pejlemærkerne.

Sparekassen har forholdt sig således til de fem pejlemærker i tilsynsdiamanten:

Vi ønsker en meget tilfredsstillende likviditetssituation og ønsker ikke under 100 %

Vi ønsker en fortsat kontrolleret udlånsvækst.

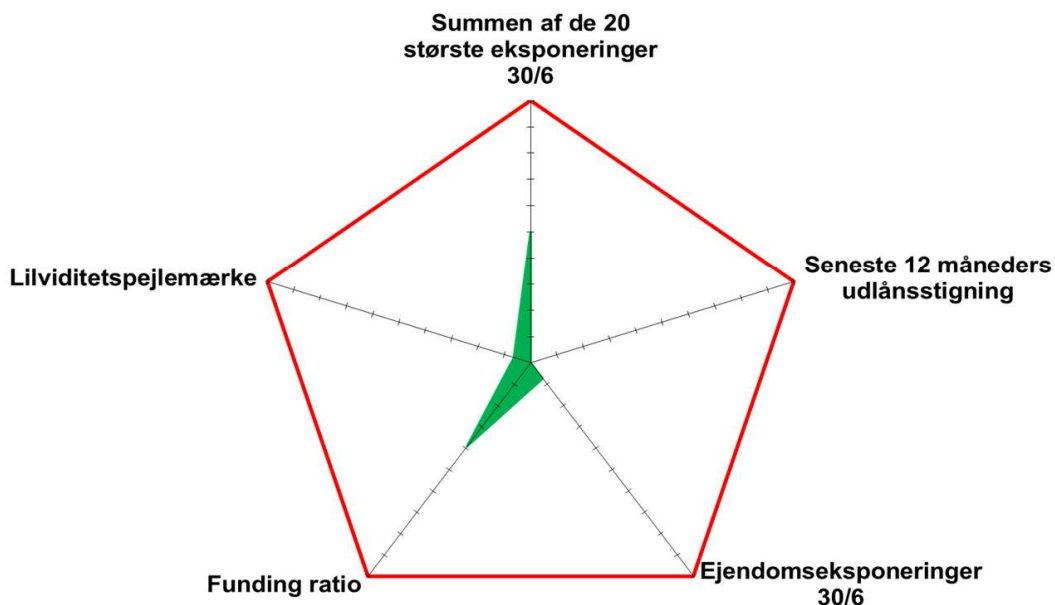
Vi ønsker ikke en markant øget eksponering inden for ejendomssektoren

Vi ønsker ikke, at antallet af store eksponeringer øges markant

Vi ønsker et fornuftigt forhold imellem udlån og indlån, dog altid et pænt indlånsoverskud

Tilsynsdiamanten	Finanstilsynets grænseværdier	Rise Flemløse Sparekasse pr. 30. juni 2018
Summen af 20 største eksponeringer	<175%	87,4%
Udlånsvækst	<20%	0,0%
Ejendomseksponering	<25%	1,8%
Funding ratio	<1	0,39
Likviditetspejlemærke	>100%	1581%

Tilsynsdiamanten pr. 30. juni 2018

F.s.v.a. pejlemærket senest 12 måneders udlånsstigning er det sparekassens langsigtede holdning, at vi skal have en kontrolleret vækst i udlånet. Vi arbejder løbende med tiltag som skal sikre at der sker en kontrolleret udvikling i udlånet, som for 1. halvår 2018 udviser en tilbagegang.

Ledelsesberetning

Likviditet

Det nye krav til likviditet (LCR), som indføres frem mod 2019, skal i henhold til de nye kapitaldækningsregler være større eller lig med 100 %. Sparekassens LCR er ultimo juni 2018 opgjort til 1.196 %.

Baseret på de tidligere lovkrav har Sparekassen ligeledes en betydelig overdækning på likviditetsberedskabet. Overdækningen er på 367,2 %, svarende til 449,1 mio. kr.

Sparekassens funding består primært af indlån samt efterstillet kapital.

Going concern

Det er direktionens og bestyrelsens vurdering, at Rise Flemløse Sparekasse har tilstrækkelig likviditets- og kapitalberedskab til at sikre Rise Flemløse Sparekasses fortsatte drift i mindst 12 måneder fra balancedagen.

Baggrunden for vurderingen skal findes i Sparekassens positive resultat, store likviditetsmæssige overdækning samt i Sparekassens pæne solvensmæssige friværdis.

Usikkerhed ved indregning og måling

De væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som sparekassen er underlagt de resterende 6 måneder af regnskabsåret, vedrører kursreguleringer på fondsbeholdninger samt tab og nedskrivninger ved indregning og måling af udlån og hensættelser på garantier. Rise Flemløse Sparekasse arbejder løbende på at forbedre metoder for indregning og måling heraf.

Begivenheder efter halvårsrapportens afslutning

Der er fra balancedagen og frem til i dag ikke indtrådt forhold, som forrykker vurderingen af halvårsrapporten.

Forventet udvikling 2018

Det forventes, at indtjeningen for året 2018 før kursreguleringer, nedskrivninger og skat vil være stigende i forhold til 2017. Det hænger sammen med, at Sparekassen igennem de seneste år har fået tilført mange gode og solide kunder. Denne udvikling er fortsat i 1. halvår af 2018. Sparekassen ligger lige omkring det budgetterede på de fleste poster i halvårsregnskabet.

Efter gennemførelsen af fusionen er sparekassens markedsområde udvidet, hvilket på sigt giver os langt flere forretningsmuligheder. Det er fortsat vores målsætning at øge tilstedeværelsen via en kontrolleret vækst på Fyn. Dette vil på sigt øge vores indtjening og give flere rentable forretninger. For nærværende vil det gavne forretningen rigtig meget, såfremt vi kunne låne flere penge ud til gode og solide kunder og projekter i hele vores markedsområde.

Endvidere vil vi, jf. vores strategi koncentrere os om at udvikle vores kernekompetencer med at servicere og tiltrække privat- og erhvervs-kunder i vores lokale markedsområde. Vi vil ligeledes sikre, at flere af vores kunder oplever, vi uopfordret kontakter dem for at sikre, at økonomien er tilpasset deres aktuelle situation. Vi kalder det aktiv kundepleje.

Vi er således repræsenteret på hovedkontoret i Rise, filialen i Svendborg og filialen i Flemløse. Det giver os et markedsområde, hvor der er rigtig mange uopdyrkede muligheder for at indgå nye kundeforhold og i den forbindelse udvikle Rise Flemløse Sparekasse yderligere. Som bekræftelse heraf modtager vi dagligt henvendelser fra kunder i andre pengeinstitutter, som gerne vil høre, hvad vi har at tilbyde. I den fase foretager vi en grundig kreditvurdering, da vi ikke ønsker, at tage store kreditrisici. Samtidig søges udlånseksponeringerne afdækket med flest mulige sikkerheder.

Ledelsesberetning

Sparekassens samlede resultat afhænger af, hvor stabil udviklingen på de finansielle markeder bliver, og af hvor følsomme finansmarkederne er overfor ændringstegn i økonomien. Dette vil kunne få stor indflydelse på kursreguleringer og nedskrivninger på udlån.

Sparekassens fremtidige udvikling afhænger i høj grad af, hvor stor væksten i verdensøkonomien bliver, og hvilken indflydelse det får på den samlede økonomiske udvikling i Danmark.

Finansielle risici

Sparekassens forretningsmæssige risici knytter sig især til Ærø og Fyn, da vores forretningsvolumen særlig er knyttet til dette område. Herudover er Sparekassen jf. vores forretningsmodel eksponeret overfor flere forskellige risikotyper.

Disse risikotyper er:

- Kreditrisici
- Markedsrisici
- Likviditetsrisici
- Operationelle risici

Sparekassen har udarbejdet politikker for risikostyring for at minimere de tab, der kan forekomme som følge af bl.a. uforudsigelig udvikling på de finansielle markeder. Politikkerne beskriver sparekassens maksimalt ønskede risiko på hvert enkelt område.

Kreditrisikoen er risikoen for tab som følge af, at kunderne helt eller delvist misligholder deres betalingsforpligtelser overfor Sparekassen. Kreditpolitikken fastlægger derfor, at der skal tilstræbes en god spredning på eksponeringsstørrelser, kunder og brancher. Sparekassens kreditrisiko overvåges løbende. Kvartalsvis foretages en gennemgang af eksponeringer, der vurderes at være risikofyldte.

Markedsrisikoen er risikoen for, at markedsværdi af Sparekassens aktiver og forpligtelser ændres som følge af ændringer i markedsforsholdene. Markedsrisikoen styres via fastsatte limits for en lang række af risikomål. Opgørelse, overvågning og rapportering af markedsrisici sker løbende.

Likviditetsrisikoen er risikoen for, at Sparekassens betalingsforpligtelser ikke kan honoreres under Sparekassens likviditetsberedskab. Sparekassens likvide beredskab bliver styret ved at opretholde tilstrækkelige likvider, ultralikvide værdipapirer og tilstrækkelige kreditfaciliteter samt evnen til at lukke markedspositioner. Det likvide beredskab fastlægges ud fra en målsætning om at sikre et tilstrækkeligt og stabilt beredskab. Sparekassen har en meget stor overdækning i forhold til kravene i lov om finansiell virksomhed på 100 %.

Den operationelle risiko er risikoen for, at der enten direkte eller indirekte opstår økonomiske tab, som følge af fejl i interne processer og systemer, menneskelige fejl eller som følge af eksterne hændelser. Sparekassen har, med henblik på at mindske tab som følge af operationelle risici, udarbejdet flere politikker. Sparekassen er qua sin størrelse afhængig af visse nøglemedarbejdere. For at mindske afhængigheden, er der udarbejdet skriftlige arbejdsgange. Herudover søger Sparekassen i videst muligt omfang at uddanne medarbejdere på områder, hvor det vurderes, at den største afhængighed er til stede.

Sparekassen har etableret en risiko- og compliancefunktion, der skal medvirke til at sikre, at vi over tid lever op til eksterne såvel som interne krav.

For en nærmere beskrivelse af risici henvises til årsrapporten for 2017

Hoved- og nøgletal pr. 30/6

Beløb i 1.000 kr.

Resultatopgørelse	2018	2017	2016	2015	2014
Netto rente- og gebyrindtægter	26.270	23.069	17.926	16.799	14.624
Kursreguleringer	637	2.235	-976	948	5.256
Udgifter til personale og administration	19.418	15.907	12.494	10.645	10.682
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	1.669	2.230	1.271	1.305	1.657
Halvårets resultat før skat	5.225	7.543	2.924	5.060	5.255
Balance	2018	2017	2016	2015	2014
Udlån	382.676	417.026	305.049	281.278	274.377
Indlån ekskl. puljer	864.074	788.381	536.588	516.150	459.116
Indlånsoverskud	481.398	371.355	231.539	234.872	184.739
Egenkapital	128.014	119.595	78.617	71.079	63.605
Aktiver i alt	1.137.090	1.030.521	670.755	630.860	557.583
Nøgletal	2018	2017	2016	2015	2014
Kapitalprocent	19,5	17,9	19,1	20,0	19,5
Kernekapitalprocent	17,8	16,4	16,6	16,7	16,0
Egenkapitalforrentning før skat	4,2	7,4	3,8	7,3	8,5
Egenkapitalforrentning efter skat	3,2	5,8	4,2	5,6	5,8
Indtjening pr. omkostningskrone	1,24	1,41	1,21	1,40	1,36
Renterisiko	5,0	4,5	2,7	4,2	3,3
Valutaposition	4,3	5,0	7,3	8,7	7,5
Valutarisiko	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Udlån i forhold til indlån	42,2	50,3	57,9	56,2	62,9
Udlån i forhold til egenkapital	3,0	3,5	3,9	4,0	4,3
Halvårets udlånsvækst	-3,2	41,0	3,0	3,2	0,2
Overdækning i forhold til tidligere lovkrav	367,2	334,3	305,5	337,5	328,6
LCR	1.196	1.259	1.331	566	n/a
Summen af store eksponeringer	15,5	25,8	26,4	23,4	17,9
20 største eksponeringer	87,4	93,3	105,7	126,8	n/a
Halvårets nedskrivningsprocent	0,3	0,4	0,3	0,3	0,5
Akkumuleret nedskrivningsprocent	5,5	4,1	4,9	4,8	4,5

Resultat- og totalindkomstopgørelse for perioden

Note	Beløb i 1.000 kr.	1/1-30/6 2018	1/1-30/6 2017	1/1-31/12 2017
3 Renteindtægter		16.626	15.114	32.634
4 Renteudgifter		1.164	1.181	2.524
Netto renteindtægter		15.462	13.933	30.110
Udbytte af aktier m.v.		719	194	281
5 Gebyr og provisionsindtægter		10.776	9.641	18.715
Afgivne gebyrer og provisionsudgifter		687	699	1.536
Netto rente- og gebyrindtægter		26.270	23.069	47.570
6 Kursreguleringer		637	2.235	3.891
Andre driftsindtægter		-68	761	1.343
7 Udgifter til personale og administration		19.418	15.907	34.125
Af- og nedskrivninger på immatrielle og matrielle aktiver		514	358	981
Andre driftsudgifter		13	27	32
8 Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender m.v.		1.669	2.230	5.703
Resultat før skat		5.225	7.543	11.963
Skat		1.201	1.664	2.564
Periodens resultat		4.024	5.879	9.399
Totalindkomstopgørelse				
Periodens resultat		4.024	5.879	9.399
Anden totalindkomst		0	0	0
Totalindkomst i alt		4.024	5.879	9.399

Balance

Note	Beløb i 1.000 kr.	Pr. 30/6 2018	Pr. 30/6 2017	Pr. 31/12 2017
Aktiver				
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker		56.550	76.915	53.868
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker		163.052	84.564	110.392
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris		382.676	417.026	397.506
Obligationer til dagsværdi		345.317	297.111	348.123
Aktier m.v.		53.993	49.486	51.347
Aktiver tilknyttet puljeordninger		116.435	86.638	108.864
Immaterielle aktiver		1.371	1.829	1.554
Grunde og bygninger i alt		5.398	3.589	5.421
- Investeringsejendomme		2.753	898	2.753
- Domicilejendomme		2.645	2.691	2.668
Øvrige materielle aktiver		2.362	2.875	2.474
Aktuelle skatteaktiver		3.254	0	1.805
Udskudte skatteaktiver		768	1.803	518
Aktiver i midlertidig besiddelse		0	1.855	0
Andre aktiver		3.853	4.627	4.530
Periodeafgrænsningsposter		2.061	2.203	1.932
Aktiver i alt		1.137.090	1.030.521	1.088.334

Balance

Note	Beløb i 1.000 kr.	Pr. 30/6 2018	Pr. 30/6 2017	Pr. 31/12 2017
Passiver				
Gæld				
	Indlån og anden gæld	864.074	788.381	824.149
	Indlån i puljeordninger	116.435	86.638	108.864
	Aktuelle skatteforpligtelser	0	224	0
	Andre passiver	15.790	22.669	16.377
	Periodeafgrænsningsposter	518	626	578
	Gæld i alt	996.817	898.538	949.968
Hensatte forpligtelser				
	Hensættelser til tab på garantier	1.961	1.885	2.396
	Andre hensatte forpligtelser	48	3	168
	Hensatte forpligtelser i alt	2.009	1.888	2.564
Efterstillede kapitalindskud				
9	Efterstillede kapitalindskud	10.250	10.500	10.250
	Efterstillede kapitalindskud i alt	10.250	10.500	10.250
Egenkapital				
	Garantkapital	44.029	39.187	41.755
	Forslået rente til garanter	0	0	1.206
	Overført overskud (incl. periodens resultat)	83.985	80.408	82.591
	Egenkapital i alt	128.014	119.595	125.552
	Passiver i alt	1.137.090	1.030.521	1.088.334

10 Eventualforpligtelser

Egenkapital

Beløb i 1.000 kr.	Garant- kapital	Renter af garant- kapital	Overført resultat	I alt
Egenkapital 1. januar 2018	41.755	1.206	82.591	125.552
Tilbageførsel af gruppevis nedskrivninger 2018	0	0	4.471	4.471
Statistiske nedskrivninger primo	0	0	-7.852	-7.852
Skat	0	0	743	743
Reguleret egenkapital 1. januar 2018	41.755	1.206	79.953	122.914
Periodens resultat	0	0	4.024	4.024
Tilgang garantkapital, netto	2.274	0	0	2.274
Udbetalt rente til garantanter	0	-1.206	0	-1.206
Regulering af garantrente	0	0	8	8
Egenkapital 30. juni 2018	44.029	0	83.985	128.014
Kapitalforhold og solvens		30/6-18	30/6-17	31/12-17
Egenkapital		128.014	119.595	125.552
Periodens resultat fratrækkes. når ej revideret		-4.024	-5.879	0
Foreslået rente til garantanter		0	0	-1.206
Ramme til indløsning af garantkapital		-500	-500	-500
Immaterielle aktiver		-1.371	-1.829	-1.554
Fradrag for forsigtig værdiansættelse		-403	-346	-402
Fradrag for kapitalandele m.v. større end 10%		-18.413	-13.810	-13.865
Kernekapital efter fradrag		103.303	97.231	108.025
Supplerende kapital		10.000	10.000	10.000
Fradrag for kapitalandele m.v. større end 10%		0	-1.534	-1.540
Basiskapital efter fradrag		113.303	105.697	116.485
Risikoeksponering				
Kreditrisiko		403.839	439.638	400.469
Markedsrisiko		100.284	89.366	105.190
Operationel risiko		75.591	62.967	62.967
		579.714	591.971	568.626
Egentlig kernekapitalprocent		17,8	16,4	19,0
Kernekapitalprocent		17,8	16,4	19,0
Kapitalprocent		19,5	17,9	20,5

Noter

1 Anvendt regnskabspraksis

Halvårsregnskabet er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed, herunder Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. (regnskabsbekendtgørelsen).

Halvårsregnskabet aflægges i danske kroner (DKK) og afrundet til nærmeste 1.000 kr.

Anvendt regnskabspraksis, er bortset fra nedenstående afsnit omkring IFRS 9, uændret i forhold til den regnskabspraksis, som blev anvendt i årsregnskabet for 2017. Vi henviser til årsrapporten for 2017 for nærmere beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis.

Pr. 1. januar 2018 implementerede Sparekassen IFRS 9. Disse regler har alene haft betydning for indregning og måling af nedskrivningerne af finansielle aktiver, der måles til amortiseret kostpris (udlån og garantier).

IFRS 9 – nedskrivninger:

Med IFRS 9 erstattes den gældende nedskrivningsmodel, der er baseret på indtrufne tab ("incurred loss" – model). Den nye forventningsbaserede nedskrivningsmodel indebærer, at et finansielt aktiv på tidspunktet for første indregning nedskrives med et beløb svarende til det forventede kredittab i 12 måneder (stadie 1).

Sker der efterfølgende en betydelig stigning i kreditrisikoen i forhold til tidspunktet for første indregning, nedskrives aktivet med et beløb, der svarer til det forventede kredittab i aktivets restløbetid (stadie 2). Konstateres aktivet værdiforringet (stadie 3), nedskrives aktivet uændret med et beløb svarende til det forventede kredittab i aktivets restløbetid. Renteindtægter på aktivet indregnes i resultatopgørelsen efter den effektive rentes metode i forhold til det nedskrevne beløb.

Nedskrivningerne på kunder / faciliteter i stadie 1 og 2, bortset fra den svage del af stadie 2, foretages på baggrund af en porteføljemæssig modelberegning, mens nedskrivningerne for svage stadie 2-kunder / faciliteter og stadie 3-kunder / faciliteter foretages ved en manuel, individuel vurdering.

Den porteføljemæssige modelberegning foretages på baggrund af en PD model "Probability of Default"), der udvikles og vedligeholdes af Sparekassens datacenter, suppleret med en fremadskuende, makroøkonomisk model, der udvikles og vedligeholdes af Lokale Pengeinstitutter. Det fremadskuende, makroøkonomiske modul genererer en række justeringsfaktorer, som multipliceres med datacentralens "rå" PD – værdier, som derved justeres i forhold til udgangspunktet.

Sparekassen har i overensstemmelsen med overgangsbestemmelserne i IFRS 9 ikke implementeret den ændrede nedskrivningsmodel med tilbagevirkende kraft. Den akkumulerende effekt af ændringen er således indregnet i egenkapitalen 1. januar 2018, og der er ikke foretaget tilpasning af sammenligningstal for 2017.

Noter

Beløb i 1.000 kr.	31.12.17		01.01.18
Regnskabsmæssig effekt af IFRS9			
Balance	Htidig praksis	Effekt af ændring	Ny praksis
Aktiver			
Tilgodehavnde hos kreditinstitutter og centralbanker	110.392	-358	110.034
Udlån til amortiseret kostpris	397.506	-2.231	395.275
Aktuel skat	1.805	743	2.548
Passiver			
Hensættelser til tab på garantier	2.396	792	3.188
Egenkapital	125.552	-2.638	122.914

For at imødegå en utilsigtet effekt på kapitalgrundlaget og dermed på pengeinstitutternes muligheder for at understøtte kreditgivning, har Europa-Kommissionen som et element i den reformpakke som Kommissionen præsenterede den 23. oktober 2016 (risikoreduktionspakken, også benævnt CRRII/CDR V/BRRD II), foreslået en 5-årig overgangsordning. Konsekvensen heraf er, at en negativ effekt af IFRS 9 – nedskrivningsreglerne først får fuld virkning på kapitalgrundlaget efter 5 år.

Det er frivilligt for pengeinstitutterne at anvende overgangsordningen. Sparekassen har besluttet ikke at anvende overgangsordningen.

Virksomheden af IFRS 9 på kapitalgrundlaget ved ikrafttrædelse i 2018 svarer derfor til forøgelsen af korrektivkontoen opgjort den 1. januar korrigeret for den skattemæssige effekt.

2 Væsentlige regnskabsmæssige skøn, forudsætninger og usikkerheder samt væsentlige ændringer i regnskabsmæssige skøn

Halvårsregnskabet er udarbejdet ud fra visse særlige forudsætninger, der medfører brug af regnskabsmæssige skøn. Disse skøn foretages af ledelsen i overensstemmelse med regnskabspraksis og på baggrund af historiske erfaringer samt forudsætninger, som ledelsen anser som forsvarlige og realistiske. Forudsætningerne kan være ufuldstændige, og uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå, ligesom andre vil kunne komme frem til andre skøn. De områder, som indebærer en højere grad af vurderinger eller kompleksitet, eller områder, hvor antagelser og skøn er væsentlige for regnskabet, er angivet nedenfor. Såfremt disse forudsætninger ændres, kan regnskabsaflæggelsen blive påvirket og påvirkningen kan være væsentlig. Ændringer kan forekomme ved en ændring i regnskabspraksis fra myndighedernes side, ligesom ændrede principper fra ledelsen, såsom ændret forhold som f.eks. tidshorizonten ændres.

De væsentligste skøn, som ledelsen foretager i forbindelse med indregning og måling af disse aktiver og forpligtelser, og den væsentlige skønsmæssige usikkerhed forbundet med udarbejdelsen af halvårsrapporten for 2018, er de samme som ved udarbejdelsen af årsrapporten for 2017:

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender og hensættelser til tab på garantier

Måling af midlertidig overtagne aktiver

Måling af domicilejendom

Måling af udskudt skatteaktiver

Der henvises til årsrapporten for 2017 for en detaljeret beskrivelse af de regnskabsmæssige skøn.

Noter

Note	Beløb i 1.000 kr.	1/1-30/6 2018	1/1-30/6 2017	1/1-31/12 2017
3 Renteindtægter				
Udlån og andre tilgodehavender		14.663	13.919	29.349
Obligationer		1.594	1.189	2.725
Øvrige renteindtægter		369	6	560
Renteindtægter i alt		16.626	15.114	32.634
4 Renteudgifter				
Kreditinstitutter og centralbanker		223	162	444
Indlån og anden gæld		620	697	1.428
Efterstillede kapitalindskud		320	321	648
Øvrige renteudgifter		1	1	4
Renteudgifter i alt		1.164	1.181	2.524
5 Gebyrer og provisionsindtægter				
Værdipapirhandel og depoter		1.530	2.146	3.528
Betalingsformidling		1.636	1.145	2.786
Lånesagsgebyrer		331	245	619
Garantiprovision		5.332	4.402	8.937
Øvrige gebyrer og provisioner		1.947	1.703	2.845
Gebyrer og provisionsindtægter i alt		10.776	9.641	18.715
6 Kursreguleringer				
Obligationer		-1.273	342	-3
Aktier mv.		1.763	1.839	3.760
Valuta		147	54	134
Aktiver tilknyttet puljeordninger		-762	1.167	4.968
Indlån i puljeordninger		762	-1.167	-4.968
Kursreguleringer i alt		637	2.235	3.891
7 Udgifter til personale og administration				
Lønninger og vederlag til bestyrelse og direktion:				
Direktion, Bjarne V. Nielsen		804	721	1.446
Direktion, Peter Kaldahl (1/1-30/6 2017)		0	505	639
Bestyrelse, 10 medlemmer		301	279	599
I alt		1.105	1.505	2.684
Direktør Peter Kaldahl har endvidere haft firmabil stillet til rådighed				
Personaleudgifter:				
Lønninger (her er alene tale om faste lønde)		8.206	6.860	14.183
Pensioner		883	679	1.564
Udgifter til social sikring og afgifter mv.		1.571	1.299	2.757
I alt		10.660	8.838	18.504
Øvrige administrationsomkostninger		7.653	5.564	12.937
Udgifter til personale og administration i alt		19.418	15.907	34.125
Gennemsnitligt antal heltidsansatte		31,9	26,4	29,7

Noter

Note	Beløb i 1.000 kr.	1/1-30/6 2018
8 Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.		
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender til amortiseret kostpris		
Stadie 1		
Nedskrivninger primo		1.428
Nye nedskrivninger, netto		1.762
Nedskrivninger ultimo		3.190
Stadie 2		
Nedskrivninger primo		3.954
Nye nedskrivninger, netto		-1.026
Nedskrivninger ultimo		2.928
Stadie 3		
Nedskrivninger primo		22.883
Nye nedskrivninger, netto		2.520
Nedskrivninger ultimo		25.403
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender til amortiseret kostpris i alt		31.521
Hensættelser til tab på garantier og uudnyttede kredittilsagn		
Stadie 1		
Nedskrivninger primo		348
Nye nedskrivninger, netto		-238
Nedskrivninger ultimo		110
Stadie 2		
Nedskrivninger primo		1.764
Nye nedskrivninger, netto		-1.700
Nedskrivninger ultimo		64
Stadie 3		
Nedskrivninger primo		1.076
Nye nedskrivninger, netto		711
Nedskrivninger ultimo		1.787
Hensættelser til tab på garantier og uudnyttede kredittilsagn i alt		1.961
Nedskrivning på tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbank		
Nedskrivninger primo		358
Nye nedskrivninger, netto		-15
Nedskrivninger ultimo		343
Nedskrivnings- og hensættelsessaldo i alt, ultimo		33.825

Noter

Note	Beløb i 1.000 kr.	1/1-30/6 2018
Nedskrivning på udlån og tilgodehavender mv.		
Nye nedskrivninger, netto		3.220
Tab uden forudgående nedskrivning		136
Indgået på tidligere afskrevne fordringer		-1.057
Rente af nedskrivninger		576
Indregnet i resultatopgørelsen		2.875
Hensættelser til tab på garantier og trukne		
Nye hensættelser, netto		-1.206
Indregnet i resultatopgørelsen		-1.206
Nedskrivninger og hensættelser indregnet i resultatopgørelsen i alt		1.669

Standardvilkår

Erhvervskunder: Typisk kan lån fra sparekassens side kræves indfriet uden varsel. Fastforrentede lån er dog uopsigelige fra sparekassens side i hele udlånsperioden. Ved misligholdelse er det dog muligt for sparekassen at tilsidesætte dette. Der stilles krav om, at kunden løbende afleverer økonomiske oplysninger til sparekassen.

Privatkunder: Typisk er der et opsigelsesvarsel fra sparekassens side på 3 måneder. Fastforrentede lån er dog uopsigelige fra sparekassens side i hele udlånsperioden. Ved misligholdelse er det dog muligt for sparekassen at tilsidesætte dette. Der stilles krav om, at kunden løbende afleverer økonomiske oplysninger til sparekassen.

Sikkerhederne vurderes efter nærmere retningslinjer, som er beskrevet i de interne forretningsgange.

Sikkerhedsværdien varierer alt efter hvilket aktiv, som pantsættes til sikkerhed for kundernes engagementer med sparekassen

	Beløb i 1.000 kr.	1/1-30/6 2018	1/1-30/6 2017	1/1-31/12 2017
Gruppering på sektor og brancher		Procent	Procent	Procent
Offentlige myndigheder		0	0	0
Erhverv, herunder:				
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri		6	6	7
Industri og råstofindvinding		2	1	2
Energiforsyning		0	0	0
Bygge- og anlæg		2	3	4
Handel		4	4	4
Transport, hoteller og restauranter		4	3	3
Information og kommunikation		0	1	1
Finansiering og forsikring		2	1	2
Fast ejendom		2	3	2
Øvrige erhverv		7	7	7
Erhverv i alt		29	29	32
Private		71	71	68
I alt		100	100	100

Noter

Note	Beløb i 1.000 kr.	1/1-30/6 2018	1/1-30/6 2017	1/1-31/12 2017
9 Efterstillede kapitalindskud				
Supplerende kapital:				
Fastforrentet kapitalbeviser, DKK		10.000	10.000	10.000
Fastforrentet indlån, DKK		250	500	250
Efterstillet kapitalindskud i alt		10.250	10.500	10.250
10 Eventualforpligtelser				
Garantier mv.				
Finansgarantier		7.020	35.234	7.630
Tabsgarantier for realkreditudlån		116.468	104.361	108.933
Tinglysningsgarantier		11.901	3.675	8.894
Øvrige garantier		62.773	28.065	54.631
Garantier mv. i alt		198.162	171.335	180.088
Andre eventualforpligtelser				
SDC udtrædelsesforpligtelse		25.146	22.751	25.145
Huslejeforpligtelse		5.723	6.110	5.919
Sponsorater		109	65	20
Andre eventualforpligtelser i alt		30.978	28.926	31.084